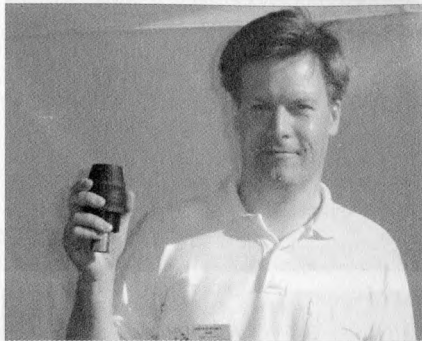


## Thomas M. Back (1957–2007)

Szeptember végén futótűzként járta végig egy szomorú hír az angol nyelvű amatőrcsillagászati fórumokat: elhunyt Thomas M. Back, a világszerte ismert TMB refraktorok optikai tervezője. Bár hosszú ideje küzdött súlyos vesebetegségével, a halál mégis hirtelen, váratlanul érte. Számos új ötletet vitt magával, amiken még két héttel a halála előtt is lelkesen dolgozott.

Thomas Back 1957-ben született az Ohio állambeli Clevelandben, ahol élete nagy részét töltötte. Bár optikából formális képzésben sosem részesült, matematikából és fizikából mindig is erős volt. Első távcsövével 8 évesen kapta karácsonyra, egy 60 mm-es Tasco refraktort. Valamivel később, tizenévesen készítette el első optikáját, egy 15 cm-es f/8-as tükröt. A tükröcsiszolás felkeltette az érdeklődését az optikák, az optikatervezés iránt. Természetéhez híven, nagy hévvel vette bele magát a témába: elolvasott minden keze ügyébe kerülő elméleti és gyakorlati könyvet, cikket, ami optikáról, távcsökészítésről szólt. Járt a egyetemi könyvtárakat, hogy hozzáférjen a téma legfrissebb kiadványaihoz, publikációihoz. A személyi számítógép elterjedésével kezdett bele a lencsék tervezésébe. Ehhez kezdetben a Mike Simmons által tervezett IOPD nevű DOS alapú programot használta. Az évek során több különböző szoftvert próbált ki, végül a Zemax-nál maradt meg, haláláig főként ezzel a programmal tervezte apokromatikus objektívjeit. Amikor már úgy érezte, hogy magas szinten elsajátította az optikai tervezés fortélyait, elhatározta, hogy belép az amatőr- és profi távcsövek piacára. Első cégének neve APO Optical volt, majd később TMB Optical néven vitte tovább vállalkozását, mely név világszerte ismertté tette. Nemzetközi ismertséget akkor szerzett, amikor 1997-ben a német AMP cég vezetője, Markus Ludes együttműködési kapcsolatot ajánlott fel neki. Back megtervezte az optikát, majd a terveket átküldte Ludesnek, aki azok alapján gondoskodott a lencsék elkészítéséről és tubusba helyezésükről. Érdekes tény, hogy a kezdeti időszakban

Ludes nem pénzben fizetett Backnek a tervekért, hanem csillagászati műszerekkel. Többek között emiatt is, Thomas Back számára nehéz időszak volt vállalkozásának első két éve. A harmadik évtől azonban a TMB Optical már hozott annyi hasznot, hogy Back felmondhatott munkahelyén, és attól fogva ideje nagy részét apokromatikus objektívek és „bolygózó” okulárok tervezésére fordította.



Kedvenc megfigyelési területe a Hold és a bolygók voltak, ez utóbbiak közül is a Mars, míg a mélyég-objektumok közül a gömbhalmozok látványában gyönyörködött legtöbbször. Tagja volt az ALPO-nak, a BAA-nak, közeli barátságot tartott fenn olyan kitűnő bolygóészlelőkkel, mint William Sheehan vagy Steven O'Meara. Sokszor panaszkodott, hogy amióta főállásban tervez optikákat, kevés ideje marad megfigyelésekre, az is jobbára új távcsöveinek tesztelésére korlátozódik. Legkedvesebb távcsöve egy 152 mm-es f/7,9-es TMB apo volt. A csillagászat, az optika mellett számos egyéb hobbija is volt: például rajongott a komolyzenéért.

Halála előtt nem sokkal a CloudyNights.com közösségi oldal készített vele egy interjút. A minőségre oly sokat adó, kiváló lencsét tervező Back egy alaposan megfontolandó gondolattal zárta mondanivalóját: „Ne azon aggodalmaskodj, hogy milyen távcsöved van, vagy milyen annak minősége. Inkább menj ki az ég alá, és gyönyörködj Isten csodálatos univerzumában.”

*Szalma Zsolt*